

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Boiko S. O. Advantages of the genre approach in teaching writing to engineering students.....	5
Загребельна А. П. Формування виконавських навичок майбутнього вчителя музичного мистецтва на основі творів українських композиторів.....	8
Кашубський В. В. Полікультурна компетентність вчителя-гуманітарія як один із чинників професійного та особистісного зростання.....	14
Kovalska N. V., Dvornyk O. S. Optimization of the process of English language teaching in higher educational institutions with translation oriented activities (based on Upstream Proficiency by V. Evans and J. Dooley).....	19
Кравченко В. О., Кравченко Ю. А. Використання інформаційних технологій для активізації самостійної роботи студентів при вивченні електротехнічних дисциплін.....	24
Lysenko T. P. Cross-linking between texts and skills of students of technical universities.....	28
Мельник Ю. Ю. Мотивація вчителя в процесі самоосвіти.....	31
Самоленко Т. В., Гордійчук Б. В. Дистанційна робота кафедри фізичної культури на період карантину.....	38
Tsepkało O. V. Implementing Moodle learning environment features in EFL instruction at non-linguistic universities.....	42

МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ

Belinskyi M. O., Dosoudil Y. O., Kandahura K. S. Management adaptation of technological giants to the changes caused by Covid-19.....	45
--	----

ТУРИЗМ ТА РЕКРЕАЦІЯ

Бідасюк Н. В. Англійська мова для працівників туристичної галузі... 52

ЖУРНАЛІСТИКА

Поплавська Н. С. Друковані регіональні ЗМІ: історичний контекст... 58

**ADVANTAGES OF THE GENRE APPROACH IN TEACHING
WRITING TO ENGINEERING STUDENTS**

Boiko S. O.,

Lecturer of the Department of the English

Language of Technical Orientation № 1

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

Writing in English is a part of a daily routine for many engineers working not only in international companies abroad but in Ukraine as well. The necessity for people in engineering sector to write in English is not confined to filling in forms, sending short text messages or preparing a CV when they apply for a job but they often have to send emails of different levels of formality, prepare reports and survey analysis. Therefore, the ability to write texts of various types makes a young specialist a valuable asset for any company and increases their chances on the labour market.

However, it should be noted that writing skills of engineering students are often not perfect. Furthermore, the future career which they have chosen usually stems from the fact that their numerical skills are much better than their literacy and they have mediocre knowledge of a foreign language in general and limited experience in writing in particular.

Our work aims at considering the way to teach engineering students writing texts of the types which will be necessary for their future successful performance of their professional duties in situations where writing in English

is required, taking into account their level of English and the amount of time which can be allocated on developing writing skills.

There are different approaches to teaching writing. According to the classification given by O. Moskalets we can distinguish a structure-based, process, genre and integrated approach [1]. Although process approach is recommended as the way to improve students writing skills when they are taught to “plan and revise, rearrange and delete text, re-reading and producing multiple drafts before they produce their finished document” [3], in our practice we prefer genre approach to teaching writing. As E. Frenco claims process approach is more applicable with higher-level students who already have a reasonable command of the language. While in a genre approach, learners study model texts and base their writing on what they have noticed in the texts which does not allow to demonstrate creativity but gives the opportunity to achieve the aim of teaching writing particular types of texts especially when we work with students whose level of English is low [2, p. 81-82]. In real life we seldom start writing without looking at some sample texts especially when we deal with writing official documents, that is why the genre approach is not only the way to conduct lessons but it also prepares students for their future professional activity, as they will be able to produce new written documents analyzing samples or documents sent by their English-speaking partners and colleagues.

It is claimed that the best results are obtained when we combine different approaches to teaching writing [1; 2] but if we deal with low-level students whose command of English is not very good, the genre approach definitely gives satisfactory results with any group of learners and also helps to build confidence in students as they have visible results of their work and are not frustrated with numerous mistakes which they usually make when try to formulate sentences themselves. Definitely, we have to develop creativity in our students but since the time for teaching writing is limited as we do not have special courses in writing and have to teach our students other skills at the same

lesson as well, the genre approach is the one which can help us to achieve our aim of preparing students for their future career.

According to O. Moskalets we can distinguish such stages in the process of genre approach writing:

1. general analysis of the communicative situation;
2. reading of a sample text and its content analysis;
3. analysis of its linguistic and extralinguistic features;
4. work on some elements of the text;
5. production of their own text similar to the analysed text.

Having observed the results of the implementation of this approach into the study process, we can claim that each of these stages can be adjusted to a particular group: with some groups it is possible to use the elements of the process writing approach and to elicit the examples of functional language from the students, organise peer correction, etc. but with others, we have to work with a model text thoroughly, not only analyse it but also translate some parts it or even give explanations in students' native language as our aim is to teach students to produce a text of a particular type which meets certain requirements.

It can also be recommended to encourage students to compile their own "Text Banks" – a collection of sample texts of different genres (formal/informal letters of different kinds, reports, summaries etc.), together with lists of useful phrases and their own texts. From our point of view, it is better to store them in a digital form so they will not be lost by the time the students start their professional activity.

Taking everything into consideration, we can conclude that this approach is more beneficial for engineering students as it is practical since it allows teaching even low-level students to produce texts of different kinds which they will be able to reproduce in the future at their workplace using a sample text and changing it appropriately. Furthermore, it gives a possibility to equally involve all students in the process of writing. It helps to avoid a number

of mistakes as students already have a model text and, as a result, they develop a sense of achievement and positive attitude to studying English. What is more, writing the text following this approach does not require so much time as the process approach. At the same time, some elements of the process approach can be used while teaching writing to engineering students if their level of English is sufficient.

References:

1. Москалець О. О. Етапи навчання іншомовного писемного мовлення як засобу спілкування. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Психолого-педагогічні науки.* Ніжин, 2012. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzsp_2012_6_20 (дата звернення: 28.05.2020).
2. Frendo E. How to teach business English. Harlow: Pearson Longman, 2005. 162 p.
3. Stanley G. Approaches to process writing. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/approaches-process-writing> (дата звернення: 28.05.2020).

ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ОСНОВІ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

*Загребельна А. П.,
викладач вищої категорії
Обласний комунальний заклад
«Лозівський вищий коледж мистецтв»
м. Лозова, Україна*

Сучасна державна політика України спрямована на відродження, збереження та збагачення національних традицій у культурі, мистецтві та освіті. Незаперечним є те, що у реалізації цих завдань особливе місце належить вивченню та використанню музики українських композиторів у формуванні виконавських навичок майбутнього вчителя музичного мистецтва. Цим обумовлена актуальність обраної теми.

Метою даної роботи є аналіз та систематизація фортепіанних творів українських композиторів з метою оптимізації фахової підготовки майбутнього фахівця у галузі мистецтва.

Виконавська майстерність є одним з важливих компонентів у системі підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва. Набуття компетентностей виконавця традиційно вдосконалюється в процесі музично-професійної підготовки, завдання якої полягає у вихованні досвідчених фахівців, які здатні вільно використовувати музичний інструмент під час проведення уроку музичного мистецтва, готові до практично-виконавської та педагогічної діяльності. Виконавська майстерність – це характеристика високого рівня виконавської діяльності музиканта, що передбачає здатність до глибокого осягнення змісту музики, виявлення власного ставлення до її художніх образів, технічно досконалого та артистичного втілення музичного твору в реальному звучанні. Це сукупність знань і навичок, набутих у процесі виконавської діяльності [1, с. 5-21].

Рівень виконавської майстерності зростає за умови розвитку музично-професійних якостей виконавця: мелодійно-інтонаційного, ладово-гармонійного, поліфонічного, темпо-ритмічного відчуття; вдосконалення тембрового слуху на основі використання темброво-акустичних особливостей інструменту, врахування індивідуальних психолого-фізіологічних особливостей, вільного володіння інструментом, що є важливим засобом практичного пізнання музики. Тому саме

програма навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» спрямована на розвиток виконавської майстерності майбутнього фахівця та формування фахової компетентності в інструментально-виконавській діяльності.

У процесі вивчення дисципліни здобувач освіти розвиває вміння і навички не тільки у сольному виконавстві, але й у специфіки концертмейстерської гри та ансамблевого музикування. Так, робота над акомпанементом стимулює мобільність, швидкість і активність реакції, уміння читати з листа, транспонувати, підбирати мелодію та гармонійні послідовності, чуйність до партнера, що є основою практичної діяльності майбутнього працівника музичного мистецтва. Опрацювання творів ансамблевого репертуару розвиває здатність до слухових уявлень, удосконалює слухову сферу, збагачує художній задум і смак виконавця. У підвищенні ефективності таких якостей, важливу роль має вибір музичного матеріалу, його поглиблене вивчення та опанування здобувачем освіти.

В умовах національної спрямованості мистецької освіти постає потреба у збагаченні навчальних програм творами українських митців. Адже ретельно вивчаючи надбання національного музичного мистецтва, студент спроможний у майбутньому реалізувати концепцію музичного виховання школярів на основі української національної культури [3, с. 274]. Вокальна та інструментальна спадщина українських композиторів надає широкий спектр виконавських завдань для естетичного і патріотичного виховання студентів. Так, до індивідуальних програм пропонується включати наступні твори композиторів ХІХ століття, а саме: В.Заремба Варіації на тему «Ой місяцю, місяченку», Й. Вітвицький «Українська рапсодія» тв.35 № 2, А. Коципінський «Полька» на тему української народної пісні «Гандзя», М. Завадський «Українська шумка», а також вивчати творчість сучасних композиторів: М. Стецюн «Елегія

пам'яті Гната Хоткевича», Л. Жульєва концертна п'єса «Вийшли в поле косарі», фантазія «Зозуленька». Незважаючи на різні епохи створення музичного матеріалу, їх об'єднує народнопісенна основа у поєднанні із розвиненою віртуозністю, використання різноманітних фактурних прийомів орнаментативної мелодії та ритмічного варіювання теми, широкий динамічний діапазон розгортання теми-образу. П'єси «Токата» І. Берковича, «Скерцо» О. Білаша, «Дражнилки» В. Теличко, «Юмореска» І. Шамо, «Вальс» із партити № 5 М. Скорика мають розвинений віртуозний стиль, насичений пасажами, з різноманітними технічними елементами у швидкому темпі, блискучими акордами. Надзвичайною лірикою наповнена музична мова таких творів як: «Ноктюрн» О. Лизогуба, «Романс» М. Калачевського, «Пісня без слів» d-moll Д. Січинського, «Елегія» gis-moll Л. Ревуцького, «Ліричний прелюд» Ю. Щуровського, «День і ніч» І. Карабіца, «Баркарола» О. Білаша, «Меланхолійний вальс» Б. Фільц, «Прелюдія» b-moll Т. Сидоренко-Малюкової. Робота над вищезазначеним репертуаром ставить перед виконавцем складні художньо-виконавські завдання, пов'язані з інтонаційними, фактурними, технічними, поліфонічними, метроритмічними, агогічними особливостями та сприяє вдосконаленню практичних умінь та розвитку професійно-виконавських здібностей.

У процесі оволодіння навичками концертмейстерської майстерності бажано звернути увагу на такий репертуар композиторів української класики та сучасності, як М. Лисенко, Арія Наталки «Віють вітри, віють буйні...» з опери «Наталка Полтавка», С. Гулак-Артемовський, Дует Одарки і Карася з опери «Запорожець за Дунаєм», українська народна пісня «Ой ходить сон» обр. В. Барвінського, Я. Степовий «Утоптала стежку» обр. І. Фарафонові, Н. Андрієвська «Якби я вмiла вишивать» обр. І. Фарафонові, О. Білаш «Туга», українська народна пісня «Якби мені сивий кінь» обр. О. Ільницької. Робота над

цими творами напрацьовує основні навички володіння різними типами акомпанементу, вміння розуміти логіку розгортання музичної тканини; добре орієнтуватись в партії фортепіано; знаходити баланс звучання; допомагає опанувати практичні навички акомпанування, як одного з видів творчої діяльності працівника мистецької освіти.

Програму ансамблевої гри пропонуємо доповнити такими зразками українських композиторів: О. Науменко «Коломийка», «Румба», М. Скорик парафраз «До Елізи» Л. Бетховена, В. Птушкін з циклу «По сторінках дитячого альбому П. Чайковського» п'єса «Старовинна французька пісня», збірка джазових обробок українських народних пісень для фортепіано «Цвіте терен» О. Саратського, О. Глотов «Весело удвох», «Таємничий слід», «Рондо-джаз», В. Теличко «Регтайм». Це надзвичайно цікавий матеріал, насичений колористичними джазовими співзвуччями, характерними рисами джазових гармоній, музична лексика має різноманітну організацію метроритму, ефекти поліритмії, загострену метроритмічну акцентуацію. Під час опрацювання цих творів студент здобуває вміння орієнтуватися в особливостях виконання джазових творів, розуміти специфіку ритмо-інтонаційної організації музичної мови, вміння досягати спільної ритмічної стійкості, співвідносити силу звуку свого виконавства зі звучанням іншого учасника ансамблю, а також формує почуття відповідальності та колективної дисципліни.

Під час поетапного вивчення музичного матеріалу студент повинен акцентувати увагу на застосуванні теоретичного аналізування (історичне обґрунтування, гармонійний, поліфонічний, лінійно-мелодійний розвиток, взаємозв'язок музичної тканини з поетичним текстом), розглянути вплив тонального забарвлення на розкриття образного змісту музики. У зв'язку з цим перед виконавцем постає завдання пошуку та використання найбільш ефективних та різноманітних прийомів і засобів виразності, їхньої точності для кращого втілення

художнього задуму творів. Саме цей процес сприяє формуванню навичок індивідуальної виконавської майстерності, розвитку умінь інтерпретації музичних творів, створює великі можливості для розвитку музично-пізнавальних процесів особистості, здатності проникати у суть музичного змісту, досліджувати музичну мову з її закономірностями.

Таким чином, вивчення та пізнання зразків класичної та сучасної музики національної композиторської школи – це можливість розкриття та розуміння національних витоків культурних традицій, їх трансформування в історичних умовах [2, с. 92-96], розширення індивідуального учбового репертуару, здійснення завдання сучасної освіти у вихованні творчої особистості, яка може використовувати ціннісне надбання культури власного народу у виконавській практиці.

Література:

1. Едельман Г. Я. Питання музично-виконавського мистецтва / К. Аджемов, Л. Баренбойм, Л. Гінзбург, А. Ніколаєв // Видавництво Музика, Москва, 1967. – Вип. 4. – С. 5–21.
2. Кіреєва В. Сучасні тенденції українського фортепіанного репертуару / В. Кіреєва, Н. Логвиненко // Наука. Релігія. Суспільство. – 2012. – № 1. – С. 92–96.
3. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). – К.: Освіта України, 2008. – С. 274.

ПОЛКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ- ГУМАНІТАРІЯ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ПРОФЕСІЙНОГО ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Кашубський В. В.,

аспірант кафедри теорії та методики

дошкільної та початкової освіти

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія

імені Тараса Шевченка

м. Кременець, Україна

Сьогодні роль вчителя, викладача університету як організатора навчально-виховного процесу змінюється в кризовому суспільстві. Такий педагог повинен поєднувати вузьку спеціалізацію з широкою перспективою, системою психологічних і педагогічних знань. Він готовий освоїти нові методики та технології викладання, що дають йому віру в майбутнє. Такий спеціаліст забезпечує оптимістичний підхід до реальності, стійкий до стресових ситуацій, соціалізований під час кризи. Уся сутність цієї рутини залишається важливою темою соціалізації для студента, характеризується високою загальною і професійною культурою, розвиненою професійною і багатокультурною компетентністю.

Професійна підготовка викладача з гуманітарних дисциплін включає, крім формування знань і вмінь, створення набору компетенцій і компетентностей, які вважаються також основними у педагогічній діяльності. Головними компетентностями, необхідними сьогодні, є ті, що стосуються знання розмовної та письмової мови (чим більше, тим краще), ті, які формують необхідність пошуку, аналізу та використання інформації, мають новітні технології, безперервне навчання, як професійне, так і саморозвиток.

Проблема полікультурної компетентності викладача гуманітарних наук повинна бути досліджена як інноваційна. Процес її формування суміжний із такими педагогічними проблемами, що пов'язані із формуванням особистості викладача, його загальної культури, педагогічних умінь, готовності до професійної діяльності.

Проаналізувавши існуючі сучасні підходи психолого-педагогічних вчень для інтерпретації концепції «багатокультурної компетентності» можна виокремити таке визначення: багатокультурна компетентність – це інтегративна характеристика рівня професіоналізму майбутнього фахівця, яка є невід'ємною значимою рисою рівня культурної освіти і усвідомлення власної багатокультурної ідентичності, що проявляється в здатності конструктивно взаємодіяти з представниками інших культурних груп [3].

На нашу думку, суть багатокультурної компетентності полягає в тому, що людина з такою компетентністю є активним носієм досвіду у сфері міжособистісних взаємодій з представниками різних культур. Це є полікомпонентний індивідуальний особистий навик, який є результатом багатокультурної освіти і ґрунтується на теоретичних знаннях і істинній представленості розмаїття світу, особливо його етнопоходженню. Ця риса, як правило, реалізується за допомогою навичок і поведінки, які гарантують взаємодію з представниками певних народів на основі позитивного ставлення до них, а також через прагнення до міжкультурної взаємодії. Слід зазначити, що це сприяє ефективній міжетнічній співпраці в сучасному суспільстві.

Багатокультурна освіта передбачає пізнавальний рівень, засвоєння закономірностей і цінностей вітчизняної та глобальної культури, національного та історико-соціального досвіду різних країн і людей, мотиваційне формування соціальних і основоположних тенденцій студентів як основної фундаментальної сили в спілкуванні і

міжкультурному обміні, а також розвиток толерантності та співчуття до інших країн, націй і соціальних груп. На рівні активності та поведінки – забезпечує передову соціальну взаємодію з представниками різних культур, забезпечуючи при цьому власну культурну ідентичність [1, с. 94].

Можливість правильно інтерпретувати і розуміти суть культури і полікультурності маємо, якщо вчитель має наступні характеристики:

- уміння виокремлювати суть терміну «культура» за результатами досліджень (актуальність) у сферах культурології, соціології, філософії, етики;
- уміння правильно пояснювати концепцію полікультурності завдяки складності самого явища;
- розуміння єдності суспільства, культури і особистості, заснованої на тому, що культура є складним явищем, яке визначає систему орієнтації цінностей та індивідуальних потреб;
- знання ідей, принципів, задач, диференціації культур за різними характеристиками.
- чітка відмінність між суб'єктивною та об'єктивною культурою;

На нашу думку, суть багатокультурної компетентності полягає в тому, що людина з цими компетенціями є активним носієм досвіду у сфері міжособистісних взаємодій з представниками різних культур. Це складне, багатокомпонентне особисте формування, що є результатом освіти і ґрунтується на теоретичних знаннях, істинній презентації етнічного та культурного розмаїття світу, реалізується за допомогою здібностей, навичок, поведінки та поведінкових моделей, яке забезпечує взаємодію з представниками різних народів і національностей на основі позитивного (толерантного) ставлення до них, а також в процесі набуття умінь.

Міжкультурна взаємодія, у свою чергу, підтримує ефективну міжетнічну взаємодію в сучасному багатокультурному середовищі. Пізнання іншомовної культури передбачає оволодіння майбутнім викладачем кроскультурною грамотністю, починаючи з ознайомлення з історією, мовою, традиціями продовжуючи досліджувати її шляхом широкого інтелектуального аналізу та закінчуючи сприйняттям культури очима його носія. Розуміємо, що перетинання різних культур, яке виявляється в спільних традиціях є наслідком взаємозбагачення і взаємопроникнення культурних цінностей різних народів в процесі їх соціокультурної взаємодії.

Сьогодні, коли ми прагнемо налагодити дружні стосунки через культурний діалог, актуальним є розвиток і впровадження державних стандартів полікультурної освіти. Також відкрито питання пошуку ефективних методів відбору кандидатів на педагогічні спеціальності, оновлення змісту багатокультурної педагогічної підготовки тощо.

Полікультурна освіта в Україні виникла через багатоетнічний склад населення та проблеми соціальної взаємопов'язаності, які вирішувались соціально-культурними та соціально-економічними факторами.

На даний час було доведено, що полікультурність є важливою і незамінною рисою будь-якого викладача, в тому числі педагога гуманітарних наук. Потреба в такій дисципліні буде пояснювати пошук рішень у загостренні етнічних і расових конфліктів. Розвиток цієї освіти майбутніх викладачів обумовлений пробудженням національної обізнаності, відродженням національних культур і необхідністю збереження ідентичності кожного з них.

Проблема формування полікультурних компетентностей майбутнього вчителя виникає паралельно з проблемами викладача до адекватної самооцінки своїх професійних можливостей та особистісних

якостей на основі самоповаги та позитивного самосприйняття, його загальним рівнем культури, навичками, моральної готовності до роботи, професійними компетенціями, навичками роботи з дуже різними людьми [2, с. 72].

Таке поняття, як культурна толерантність, полікультурний світогляд, моральна відповідальність мали би бути одними із основних якостей сучасного викладача гуманітарних дисциплін, а також наскрізною метою виховання учнів як європейських громадян XXI ст.

На жаль, наразі немає комплексної системи мультикультурної підготовки викладачів в Україні. Деякі практичні дослідження були зроблені, але вони ізольовані і фрагментовані.

На основі вищесказаного основними компонентами полікультурної компетентності майбутнього учителя гуманітарних дисциплін вважаємо: когнітивний, мотиваційний, діяльнісний та особистісно-зорієнтований. Мету формування такої компетентності вбачаємо у підготовці національно-свідомого педагога, який прагне успішної самореалізації та якісної професійної діяльності, соціально-грамотного та компетентного спеціаліста освітньої галузі.

Література:

1. Родигіна І. Розвиток компетентності педагогів. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2009. № 6. С. 90-94.
2. Заслуженюк В. С. Формування в школярів культури міжнаціонального спілкування. *Педагогіка і психологія*. 2009. – № 2. – С. 66-74.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Вид. 2. Рівне, 2011. 552 с.

**OPTIMIZATION OF THE PROCESS OF ENGLISH LANGUAGE
TEACHING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS WITH
TRANSLATION ORIENTED ACTIVITIES (BASED ON UPSTREAM
PROFICIENCY BY V. EVANS AND J. DOOLEY)**

Kovalska N. V.,

*Senior Lecturer of the Department of Theory, Practice and
Translation of the English language
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Kyiv, Ukraine*

Dvornyk O. S.,

*Master student of the Department of Theory, Practice and
Translation of the English language
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Kyiv, Ukraine*

The importance of translation in the era of globalization where mostly everyone desires to explore something new each moment, it becomes impossible to neglect the significance of translation. Translation is not merely an interlinguistic process. It is more complex than replacing source language (hereafter – SL) text with target language (hereafter – TL) text and includes cultural and educational nuances that can shape the options and attitudes of recipients [2].

Translation enables effective communication between people around the world. It is a courier for the transmission of knowledge, a protector of

cultural heritage, and essential to the development of a global economy. Highly skilled translators are in a strong demand nowadays [1].

Effective and quality translation requires highly skilled practitioners. Translation related exercises are a great way for students of translation departments to develop a deep understanding of the field, and the competences necessary for translation professionals. Therefore, the aim of the abstract is to outline the possible ways to optimize the process of English language teaching by including a wider range of translation oriented exercises and activities to develop translation and/or interpretation competence of linguistics students (hereafter – Ss).

Exercise 1 – Consecutive/Simultaneous interpretation of audio record

The exercise is aimed at mastering Ss' skills of interpretation. It would be advisable to listen to a whole dialogue without interpretation at first for Ss to get accustomed to speaker's pace of speech, accent, and generally the topic brought up in the exercise in question. Ss are asked to start with consecutive interpretation sentence by sentence. In order to make the task more challenging, Lecturer (hereafter – L) may increase the number of sentences Ss need to interpret to 2-3 at a time. After Ss have got accustomed to consecutive interpretation, L asks them to deliver simultaneous interpretation.

Exercise 2 – Text translation + back translation

The aim of the exercise is to hone Ss' skills of translation both in the Ukrainian and English languages. After the text have been read and translated into Ukrainian, Ss continue working with the one but already delivering back translation. L asks S to translate the chosen excerpt of the text directly into Ukrainian without reading the original text written in SL. Another S, without looking in the text, provides consecutive interpretation sentence by sentence. In order to make the task more challenging, L may increase the number of sentences Ss need to interpret to 2-3 at a time.

Exercise 3 – Translation of sentences using transformations

The aim of the exercise is to master Ss' knowledge about translation transformations. L asks Ss to translate the sentences from the SL into TL using transformations and then explain which transformations were utilized.

*e.g. We have an important **deadline to meet**, so I'll have to work.*

*Нам потрібно **вкластися у важливий дедлайн**, тож я мушу працювати.*

To translate the above sentence were used the following transformations:

- **transcription** (pronunciation of the foreign word, represented by TL letters: *deadline – дедлайн*);
- **grammatical replacement** (pronoun replacement: subject pronoun in SL was replaced into object pronoun in TL: *we – нам*);
- **functional replacement** (substitution of SL collocation with constructions peculiar to the TL: *to meet deadline – вкластися в дедлайн*).

*e.g. The workers threatened to **work to rule** if their **demands** were **not met**.*

*Працівники погрожували **гальмувати роботу точним дотримуванням усіх правил**, якщо їхні умови не задовольнять.*

To translate the aforementioned sentence were utilized the following transformations:

- **explicatory translation** (transformation used to describe a situation in a TL sentence more vividly, giving a lucid explanation for a phenomenon and clarifying SL expression in such a way. This transformation is usually used to define a SL notion that has no analogue in the TL [3]: *work to rule – гальмувати роботу точним дотримуванням усіх правил*);
- **functional replacement** (*to meet demands – задовольняти вимоги*).

Exercise 4 – Translation of sentences with idioms/fixed phrases finding Ukrainian equivalents

The aim of the activity is to hone Ss' translation skills using the translation technique domestication. It is the strategy of making text/sentence closely conform to the culture of the language being translated to. Some idioms/fixed phrases have Ukrainian equivalents and the task of Ss would be to translate the sentences in the exercises in questions using the Ukrainian idioms/fixed phrases.

*e.g. This gadget is **just the job**.*

*Цей пристрій саме **те, що треба**.*

*He's been **dogged** by bad luck ever since he arrived.*

*З тих пір, як він сюди переїхав, нещастя **ходить за ним назирцем**.*

Exercise 5 – Translation of sentences using relevant Ukrainian equivalents

The aim of the exercise is to master Ss' translation skills as well as expand Ss' vocabulary. L asks Ss to translate the sentences in the exercise in question with one word in three gaps using relevant Ukrainian equivalents in each sentence.

*e.g. It's obvious that novelist **drew** her inspiration from her own childhood.*

*Mandy's excitement mounted steadily as the weekend **drew** nearer.*

*The presenter **drew** up a comparison between the behavior of animals and the behavior of young children.*

*Вочевидь, письменниця **черпала** своє натхнення зі свого дитинства.*

*З **наближенням** вихідних хвилювання Менді все зростало.*

*Ведучий **провів** аналогію між поведінкою тварин та маленьких дітей.*

*The holiday **fell** on a Saturday last year, so we didn't get a day off.*

Leonora suddenly **fell** silent, which made her staff wonder if she was upset.

After the arrival of the new team of managers, profits **fell** rapidly.

Минулого року свято **припадало** на суботу, тому в нас не було вихідного.

Раптом Леонора **затихла**, що змусило її персонал задуматись про те, чи не засмутилась вона.

Після приїзду нової команди менеджерів, прибуток швидко **знизився**.

Exercise 6 – Translation of sentences with grammatical structures

The exercise is aimed at mastering Ss' skills of conveying English grammatical structures with the means of the target language. Ss are asked to translate sentences from grammar exercises into Ukrainian language. Then L may ask Ss to write 3-5 Ukrainian sentences with grammatical structure in question, having written ones Ss exchange the sentences and translate them into English.

e.g. **Never having used** the computer programme before, I found it unbelievably difficult.

Комп'ютерна програма задалася мені неймовірно складною, враховуючи той факт, що я **ніколи раніше не користувався** нею.

The aforementioned ideas may be of help to optimize the process of English language teaching with translation oriented activities and turn the activity of translating into an exciting practice encouraging the future translation professionals to hone their translation and/or interpretation competence. Having been specially designed to aid Ss to be confident with various translation mechanisms (oral and written), the above exercises aims to develop fluency and conversational capability in both SL and TL of linguistics Ss.

References:

1. Burrow-Goldhahn A. The Importance of Translation Studies. *University of Exeter* : вебсайт. URL: <https://bitly.su/Rn9y> (дата звернення: 01.06.2020).
2. Katan D. *Translating Cultures, An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators*. Manchester :St. Jerome Publishing, 2004.380 p.
3. Zhuzhevych M. Translation transformations. *Translation Studies. Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University*. 2019. веб-сайт. URL: <http://englishcontext.kpnu.edu.ua/2019/04/08/translation-transformations/> (дата звернення: 01.06.2020).

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Кравченко В. О.,

*кандидат фізико-математичних наук,
старший викладач кафедри енергетики
та електротехнічних систем*

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Кравченко Ю. А.,

*кандидат фізико-математичних наук,
старший викладач кафедри математичного
аналізу і методів оптимізації*

Сумський державний університет

м. Суми, Україна

Впровадження кредитно-модульної системи навчання у вищих навчальних закладах супроводжується збільшенням частки навчального матеріалу, який виноситься на самостійне опрацювання. Ця частка може становити від 50 % до 67 % обсягу дисципліни для денної форми навчання, а для заочної – перевищувати 80 %. Зменшення кількості годин аудиторної роботи, яке останнім часом стає загальною для всіх вишів тенденцією, змінює акценти в формах і методах роботи з студентами. При цьому основним завданням викладача стає не тільки виклад матеріалу, але ефективна організація самостійної роботи студентів.

Сучасна система освіти вимагає від майбутніх фахівців не лише теоретичної обізнаності у відповідній сфері діяльності, але й підвищення рівня підготовленості до виконання практичних завдань, формування відповідних вмінь і навичок. Однією з основних форм роботи, яка сприяє розв'язку цих задач при роботі з майбутніми фахівцями технічних спеціальностей, є лабораторний практикум. Він умовно відтворює такі етапи пізнання як спостереження, експеримент, практичне використання, дозволяє проілюструвати засвоєні теоретичні положення та сформувати практичні навички [1, с. 15]. Зокрема, в ході вивчення дисципліни «Теоретичні основи електротехніки», яка є однією з базових для студентів спеціальності «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», практикум дозволяє продемонструвати основні закони електротехніки, формує навички роботи з вимірювальними приладами, складання, аналізу і налагодження електричних кіл. Однак зменшення частки аудиторного навантаження приводить до того, що на виконання лабораторних робіт відводиться недостатній обсяг годин. Це вимагає чіткої та злагодженої роботи студентів під час заняття, попередньої самостійної підготовки до виконання завдання, висуває ряд вимог до викладача при налагодженні взаємодії з студентами та організації їх роботи, в тому числі в позаурочний час.

Для підвищення ефективності роботи студентів під час лабораторного заняття значні можливості відкриває використання інформаційних технологій. Зокрема при вивченні курсу «Теоретичні основи електротехніки» цьому може сприяти застосування комп'ютерного моделювання з допомогою спеціалізованих програмних засобів (Electronics Workbench, Multisim, LabVIEW тощо [2, с. 34-35]). Вони мають досить простий і інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, однак дозволяють з високою точністю реалізувати дослідження різних електричних схем. За наявності персонального комп'ютера (власного чи у спеціалізованих комп'ютерних класах) студент за методичними рекомендаціями викладача може не тільки завчасно ознайомитися виконанням майбутньої роботи, але й змодельовати задану схему, розглянути її роботу в різних режимах, в тому числі використовуючи прилади, які відсутні в лабораторії (наприклад, осцилограф для спостереження зсуву фаз чи перехідних процесів у колі). Є можливість використання в «віртуальній» схемі також надлишкових порівняно з лабораторною приладів, наприклад, для визначення напруг і струмів на деяких ділянках кола, де в реальній схемі прилади встановити немає змоги (через відсутність на стенді точок підключення чи недостатню кількість приладів). Завдяки цьому можна більш повно зрозуміти принципи функціонування основних частин схеми. За таких умов для виконання практичного завдання під час заняття потрібен менший час, оскільки студент вже підготовлений до сприйняття очікуваних результатів.

Перевагою такого підходу є також можливість при самостійній підготовці виконувати задачі, пов'язані з вивченням аварійних режимів роботи кіл чи з аналізом схеми, виявленням та усуненням помилок в ній. Реалізація таких завдань в умовах аудиторії зазвичай неможлива, в першу чергу з міркувань дотримання вимог техніки безпеки та через високу

ймовірність виходу з ладу експериментальної установки. Крім того, використання лабораторних стендів взагалі не дає можливості варіювати способи підключення елементів, а тому зібрати «неправильний» варіант схеми при цьому фізично неможливо. «Вихід з ладу» змодельованого кола, з одного боку, не матиме ніяких наслідків, а з іншого – дозволяє студенту побачити характерні ознаки аварійної ситуації, завдяки чому він у майбутньому зможе розпізнати чи передбачити її настання в своїй практичній діяльності, а також знатиме способи її усунення. В більшості випадків такі задачі доцільно виносити для самостійного виконання студентами вдома, а для перевірки включати додаткові контрольні запитання до лабораторної роботи.

Таким чином, використання віртуального лабораторного практикуму при правильній постановці завдань для самостійної підготовки студента сприяє більш ефективній роботі в ході лабораторно-практичного заняття, а також значно розширює можливості реального експерименту. Віртуальні роботи можна використовувати і як аналог демонстраційного експерименту при самостійному вивченні теоретичного матеріалу (наприклад, при дистанційній роботі студентів).

Література:

1. Мараховський Л. Ф., Воеводін С. В., Міхно Н. Л., Шарапов О. Д. Комп'ютерна схемотехніка: практикум. Для бакалаврів спеціальності «Інтелектуальні системи прийняття рішень»: – К.: КНЕУ, 2007. – 279 с.
2. Богданов І., Єфименко Ю. Аналіз перехідних процесів в електричних колах засобами NI Multisim / І. Богданов, Ю. Єфименко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2012. – Ч. 4. – С. 33-41.

CROSS-LINKING BETWEEN TEXTS AND SKILLS OF STUDENTS OF TECHNICAL UNIVERSITIES

Lysenko T. P.,

Senior Lecturer of the Department of the English

Language of Technical Orientation № 1

National Technical University of Ukraine

"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Kyiv, Ukraine

In recent years, the demand for learning a foreign language as a language of specialization has increased significantly. The active use of a foreign language in the field of the chosen profession is increasingly seen in senior courses, when students are already studying their future profession in depth and applying the acquired knowledge, either during internships at enterprises and firms, or in cooperation with foreign partners, where knowledge of a foreign language is necessary.

Educational institutions as well as all kinds of scientific organizations cooperate with each other. They maintain scientific and business contacts and carry out joint training, internships and research work. Many domestic and foreign universities, particularly technical ones, conclude contracts on exchange of students and young scientists for internships and further education with further protection of diploma projects and technical developments abroad. The students who are most prepared in terms of their specialty, going for an internship or further study abroad, must first of all know the foreign language of the specialty to be able to communicate with their peers, as well as professors and researchers. In this regard, there is a problem of teaching the foreign language of the specialty to the most prepared students.

However, analysis of some textbooks has shown that not all textbooks correspond to the current state and content of learning. They introduce general thematic and popular scientific texts that do not correspond to the narrow specialization of this contingent of students. Often, unfortunately, there is a small number of exercises for training lexical and grammatical material, sometimes detached from the text itself, and no detailed parsing of language means is offered. They do not provide an opportunity for thorough professional training in terms of the language of specialists who are able to practically use the language of the specialty at least at the declared primary or secondary level.

Traditionally, the methodical works are used to consider receptive and productive skills at the level of the method of action. That is, receptive actions (skills) can be formed both in the course of reading and listening. Productive skills are formed in productive activities (speaking and writing). In methodological literature, the working definition of receptive and productive skills is the formation of receptive skills only when reading, and in productive - when speaking.

It is important to form reading and speaking skills of students on the basis of texts in their specialty, which are necessary for academic communication in the conditions of training in the country of the language studied.

Formation of receptive-productive skills of students at an advanced level will ensure the formation of communicative competence, if the course, preparing students for practice or internship in the country of the studied language will take into account problem situations of educational communication at the seminar-practical lessons and build on the educational authentic texts, allowing to form skills of quick orientation in their structure, overcome difficulties of terminological character, learn to take into account the grammatical specificity in understanding the meaning of the text [1].

To determine the criteria of text selection and on their basis to select authentic texts for teaching students a foreign language of the specialty at an advanced level in a technical university implies the realization of linguistic and didactic analysis of texts on specialties, revealing of receptive-productive skills, formed at an advanced level when working with authentic texts on specialty;

The content of the course includes fragments of authentic textbooks and manuals, training courses, as well as scientific and practical articles, descriptions of technical devices and processes, instructions; identification of skills important for orientation in the structure of educational authentic texts of different purposes, as well as skills necessary for rapid understanding of these texts; identification of receptive skills to overcome the difficulties of lexical and terminological character, based on grammatical features in the understanding of the text; identification of productive skills for the use of the texts of the specialty [2].

Textbooks should be provided in forms that are used in an authentic environment abroad, namely, fragments of academic texts, printed lecture courses, and also develop the skills necessary for the student to quickly understand and use information for academic communication in the country of study.

Consequently, it is necessary to note the following principles of foreign language teaching: the principle of practical (communicative) orientation; differentiated approach; structural-functional and functional-situational approach; the principle of consciousness; activity; visibility for teaching a foreign language of a specialty at an advanced level.

References:

1. Tudor I. The dynamics of the language classroom. Cambridge university press, Cambridge, 2001. – 234 p.

2. Brumit C. Communicative methodology in language teaching. Cambridge university press, Cambridge, 1984. – 181 p.

МОТИВАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСІ САМООСВІТИ

Мельник Ю. Ю.,

учитель української мови та літератури

Комунальний заклад освіти «Спеціалізована школа № 134

гуманістичного навчання та виховання»

Дніпровської міської ради

м. Дніпро, Україна

У час освітнього апгрейду, визначеного комп'ютеризацією та інформатизацією, зростають вимоги як до якості навчання школярів, так і до професійних якостей учителя, його конкурентноспроможності, яка залежить від рівня індивідуальних рис людини, їх впливу на ефективність педагогічної роботи.

Завдання сучасного вчителя – не просто давати знання учням, а розвивати *навички* знаходити ці знання, *вміння* працювати з ними, творчо переосмислювати отримане. Така діяльність може бути ефективною, якщо професійний рівень педагога відповідає потребам часу та вимогам сучасних батьків та дітей, зокрема завдяки саморозвитку, самовдосконаленню.

Внутрішній механізм, який допомагає вчителю розвиватися професійно – це самоосвіта. Вона позитивно впливає на успіх сучасної школи й учителя. І тоді будь-які нововведення сприймаються педагогом як спосіб урізноманітнити освітню діяльність, поповнити багаж знань, стати кращим не тільки для себе, а й для учнів. У зв'язку з підвищеним

ступенем емоційного навантаження педагогів може відбуватися їхнє «емоційне вигорання», тому в сучасній системі освіти проблема мотиваційного підґрунтя вчителя в процесі саморозвитку стає все більш актуальною.

Дослідженню мотивації та самовдосконалення в педагогічній діяльності присвячено багато праць вітчизняних та закордонних науковців та педагогів-практиків. С. Фернет, С. Сенекал, Ф. Гай, Х. Марш, М. Даусон досліджують компоненти, з яких складається мотивація, та результати, які вона дає [2], Дж. Ретельсдорф, Р. Батлер, Л. Стреблов, У. Шефеле розглядають професійне благополуччя педагога (стрес, вигорання) та вплив на результати в роботі [9].

М. Кальяр, Б. Ахмад, Х. Кальяр вивчали вплив поведінки вчителя (освітніх практик) на академічні результати учнів [3]. На думку вчених, важливим компонентом мотивації педагога є інтерес (зацікавлення вчителя конкретним навчальним предметом), який впливає на поведінку вчителя, на вибір освітніх практик і на мотивацію – а значить, обумовлює високі академічні результати в усіх учасників освітнього процесу.

Є. Якимович, І. Борисенко, Д. Семенова, С. Суржик, Н. Доронина досліджували вплив іміджу освітніх закладів на мотивацію праці вчителя [12]. Науковці наголошують на тому, що педагогічний працівник – це частина навчального закладу, тому він ототожнює себе з ним, а значить, має потребу відповідати процесам, що відбуваються в закладі освіти. У такий спосіб статус навчальних закладів підштовхує його працівників до діяльності відповідного рівня, задає певні параметри, нижче яких не можна виконувати трудові обов'язки [12].

Мета нашої роботи – виявлення шляхів підвищення рівня мотивації в процесі самоосвіти педагога.

Згідно з думкою психолога П. Ф. Каптерьова, учитель, який не розвивається сам, не може сприяти розвитку інших і в особистому плані

знаходиться значно нижче учня, який постійно працює над собою. Науковець зазначає, що внутрішньо оживити своє викладання такий учитель не може, а тому і виховує апатичних особистостей у своїх учнях [4, с. 54].

Педагог К. Д. Ушинський підкреслює, що допомогти особистості, яка формується, може тільки той учитель, який приділяє багато часу своєму саморозвитку: «У вихованні все повинно базуватися на особистості вчителя, тому що виховання виливається тільки з живого струмка людської особистості» [11, с. 49].

У сучасних умовах розвитку школи самоосвіта є обов'язковою для педагогів, адже знання, отримані у вищій школі, швидко стають застарілими.

Основними принципами самоосвіти є безперервність, цілеспрямованість, єдність загальної та професійної культури, взаємозв'язок і спадкоємність, доступність, випереджальний характер, варіативність [10, с. 346].

Завдяки самоосвіті вчитель залишається актуальним для сучасних школярів, він, отримуючи необхідні професійні відомості, стає більш упевненим у собі.

Також у цьому допоможе заглиблення в педагогічну майстерність, ознайомлення з фаховою літературою, методикою, досвідом унікальних успішних педагогів, які працюють поряд (уміння спілкуватися з дітьми, батьками). Самоосвіта не повинна обмежуватися фаховим рівнем. Педагог повинен мати загальний культурний кругозір (цікавитися і театром, і музикою (у тому числі сучасною), і політикою, і літературою, й орієнтуватися в кіномистецтві).

Але в умовах формування сучасного суспільства особливо зростає увага до інформаційно-цифрової компетенції, тому педагогу потрібно багато нового опрацьовувати, сприймати, перетворювати.

Так, основою сучасної самоосвіти є Інтернет. Його інформаційні можливості використовують як молоді вчителі, так і вчителі старшого покоління в такі способи: 1) форми, в межах яких педагоги отримують новий досвід (участь в інтернет-конференціях, вебінарах, семінарах); 2) застосування набутих знань на практиці (створення онлайн-уроків, блогів (наприклад, www.blogger.com); 3) опанування інструментів, що допомагають у роботі педагога (використання браузерів, текстових і графічних редакторів, електронної пошти, платформ для дистанційного навчання (наприклад, Google Classroom); 4) форми зворотнього зв'язку (використання соціальних мереж (наприклад, Facebook чи Instagram) та чатів (наприклад, Viber)); 5) залучення електронних гаджетів до своїх уроків (у нашій педагогічній практиці на уроці української мови під час вивчення теми «Лексикологія» користуємося тлумачним онлайн-словником або словником синонімів; на уроці української літератури виконуємо завдання за QR-кодом); 6) сприяння участі учнів в онлайн-олімпіадах та онлайн-конкурсах (у цьому допоможе освітній проєкт «На Урок» та спільнота активних освітян «Всеосвіта»).

Щоб педагог використовував увесь спектр можливостей для покращення самоосвіти, він повинен бути мотивованим.

А. М. Колот вважає мотивацію внутрішньою «сукупністю рушійних сил, які спонукають людину до виконання певних дій. Ці сили можуть мати як зовнішнє, так і внутрішнє походження і змушувати людину свідомо чи несвідомо робити ті чи інші вчинки» [6, с. 6].

Н. М. Полетаєва [8], А. П. Кожевiна, С. В. Дубровiна [5] видiляють два рiвнi мотивацiї педагогiчної дiяльностi: внутрiшнiй (iнтернальний) i зовнiшнiй (екстернальний).

iнтернальний рiвень пов'язаний iз усвiдомленням педагогом професiйної дiяльностi, розумiнням її користi для iнших, задоволенням, яке вона приносить.

Екстернальний рівень включає мотиви, що знаходяться за межами педагогічної діяльності, наприклад, прагнення до престижу або отримання заробітної плати.

Т. В. Литвиненко виділяє такі рівні мотивації в процесі самоосвіти: початковий (зовнішній), основний (внутрішній) і вищий (внутрішній) [7, с. 271].

Уважаємо саме цей підхід ціннісним, оскільки він більш повно описує систему мотивації в педагогічному колективі взагалі.

Початковий (зовнішній) рівень мотивації виражено розвитком професійних якостей, пов'язаних із зовнішніми соціальними факторами (виконання посадових обов'язків). Завдяки такій мотивації педагог формально ставиться до своєї професії. Цей рівень необхідний для того, щоб створити позитивну атмосферу в колективі, підтримку в самовдосконаленні, бажанні працювати. Такий мікроклімат створюється доброзичливістю, підтримкою з боку адміністрації та інших педагогів. Сюди можна віднести організаційну роботу, яка допомагає вчителю побачити, що його педагогічна майстерність заслуговує на увагу. Це зовнішня передумова самоосвіти, адже якщо в колективі панує нездоровий настрій, то мотивувати себе складно, і тоді це буде творчість окремих осіб.

Основний (внутрішній) рівень мотивації виражено необхідністю саме таких передумов педагога «знаходити» себе в роботі, для якої важливі професійні позиції, знання, уміння та навички. Саме на цьому рівні важливо усвідомлювати, на якому професійному рівні знаходиться педагог (стоїть на рівень вище або тягнеться за кимось), бути конкурентноспроможною особистістю.

Вищий (внутрішній) рівень мотивації виражено в розвитку та реалізації творчого потенціалу вчителя, бажанні самореалізуватися, якісному виконанні педагогічної діяльності. Знаходження тих аспектів

праці, які перетворюють учителя на неповторну особистість, це рівень творчості, демонстрації унікальності.

Так як процес самоосвіти контролює саме педагог, то в нього посилюється і відповідальність за власну фахову придатність. Причини успіху аргументуються власними стараннями, а значить, підвищується мотивація до подальшого педагогічного розвитку.

У нашій педагогічній практиці бачимо такі шляхи підвищення внутрішньої мотивації в процесі самоосвіти: 1) самостійне визначення напрямків свого розвитку (кожна людина, і педагог зокрема, цікавиться і заглиблюється в те, що подобається); 2) ведення обліку своїх досягнень у професійній роботі (можна збирати свої перемоги, пам'ятати про них, дивитися на них, щоб набиратися від них ресурсу, а потім покращувати свої досягнення); 3) участь у конференціях, семінарах, вебінарах; 4) реалізація творчого матеріалу через майстер-класи, виступи на педрадах, публікації науково-методичних статей (адже прагнення стати кращим вимагає отримання нових знань); 5) створення цілей та шляхів їх досягнення в педагогічній роботі (адже алгоритм або план не дає збитися з правильного шляху); 6) підтримка та розуміння родини вчителя щодо його професійної діяльності; 7) самоорганізованість педагога, який знає і дотримується основ тайм-менеджменту (уміння розподіляти час та визначати пріоритетні завдання робить учителя більш зібраним, спокійним та впевненим у собі).

Таким чином, мотивація – сукупність внутрішніх і зовнішніх сил особистості, які спрямовують зусилля людини на вдосконалення, у тому числі майстерності та фахової компетентності педагога, є основою самоосвіти вчителя. Мотивація має як зовнішній, так і внутрішній рівні реалізації. Якщо зовнішній рівень створює атмосферу пошуку й націлює на педагогічне зростання, то внутрішній – відкриває шляхи творчості, форми самоствердження та самореалізації педагога не тільки як

конкурентоспроможного професіонала, а й неординарної, унікальної особистості.

Визначаємо шляхи підвищення рівня мотивації в процесі самоосвіти: 1) зовнішній – створення доброзичливої атмосфери творчого пошуку та самовдосконалення в педагогічному колективі, високий рівень компетентності колег та шкільних методистів; 2) внутрішній – цілеспрямованість, системність, відкритість педагога до нового, його активність, розуміння своєї соціальної місії, усвідомлення того, що творчу особистість виховує творець.

Література:

1. Вовк Б. І. Мотиваційна складова самоосвіти майбутніх викладачів навчання ПТНЗ. *Наукові записки*. 2016. № 147. С. 184–188.
2. Fernet C., Senécal C., Guay F., Marsh H., Dowson M. (2008) The Work Tasks Motivation Scale for Teachers (WTMST). *Journal of Career Assessment*. Vol. 16. No 2. P. 256–279. <https://doi.org/10.1177/1069072707305764>
3. Кальяр М. Н. , Ахмад Б. , Кальяр Х. Влияет ли мотивация учителя на мотивацию учащегося. Опосредующая роль профессионального поведения педагога. (пер. с англ.). *Вопросы образования*. 2018. № 3. С. 92.
4. Каптерьев П. Ф. Педагогична література. Москва, 2012. 249 с.
5. Кожевина А. П., Дубровина С. В. Мотивация профессиональной деятельности педагогов общеобразовательных организаций. *Общество: социология, психология, педагогика*. 2018. <https://doi.org/10.24158/spp.2018.5.7>
6. Колот А. М. Мотивація персоналу: Підручник. Київ, 2002. 337 с.
7. Литвиненко Т. В. Мотивація розвитку професійно важливих якостей особистості педагога в процесі самоосвіти. *Світ науки, культури, освіти*. 2009. № 5 (17). С 271–273.

8. Полетаева Н. М. Мотивация личностно-профессионального развития педагога. *Вестник Ленинградского государственного университета им. А. С. Пушкина*. 2014. № 4. С. 30.
9. Retelsdorf J., Butler R., Streblov L., Schiefele U. (2010) Teachers' Goal Orientations for Teaching: Associations with Instructional Practices, Interest in Teaching, and Burnout. *Learning and Instruction*. Vol. 20. No 1. P. 30–46. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2009.01.001>
10. Скорнякова Е. Р. Інноваційна культура сучасного вчителя. *Проблеми і перспективи розвитку освіти в Росії*. 2011. № 11. С 345–350.
11. Слотіна Т. В. Психологія особистості. Навчальний посібник. Стандарт третього покоління. Санкт-Петербург, 2017. 448 с.
12. Якимович Е. П., Борисенко И. В., Семенова Д. В., Суржик С. С., Доронина Н. А. Роль имиджа образовательного учреждения в мотивации труда педагогов. *Ученые записки университета им. П. Ф. Лесгафта*. 2018. № 12 (166). С. 316.

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА КАФЕДРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ

Самоленко Т. В.,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,

доцент кафедри фізичної культури

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Гордійчук Б. В.,

старший викладач кафедри фізичної культури

Київський національний торговельно-економічний університет

Заочна форма отримання знань, або дистанційна форма навчання була затребувана і в попередні роки, але зараз, в епоху стрімкого розвитку телекомунікаційних технологій, дистанційному навчанню як одній з форм заочного навчання приділяється особлива увага [2, с. 47].

Розглянувши тему дистанційного навчання у вищому навчальному закладі, можна впевнено стверджувати, що даний тип навчання має свої переваги та недоліки. Діюча система вищої дистанційної освіти не здатна здійснювати якісну підготовку фахівців із багатьох дисциплін через відсутність правильної організації самостійної роботи, як під час аудиторних занять, так і в міжсесійний період [2, с. 50].

Завдяки дистанційній формі навчання нині можна отримати освіту, підвищувати кваліфікацію, отримати нові знання з будь-якого предмету у різних куточках світу. Дистанційне навчання стає актуальними і в Україні. У вищих навчальних закладах, і в закладах системи професійно-технічної освіти існують різні підходи до його розвитку.

У зв'язку з карантином, який запровадили в Україні для запобігання поширенню коронавірусу, відомо також як COVID – 19, студентів закладів вищої освіти та викладачів перевели на дистанційний режим навчання. Наказ № 867 від 11.03.2020 року: Здійснити організацію та контроль щодо консультування здобувачів вищої освіти в дистанційному режимі. Забезпечити наповнення навчально-методичними та інформаційними матеріалами системи дистанційного навчання. Здійснювати постійне та своєчасне оновлення інформації на офіційному сайті. Тому призупинити проведення в Київському національному торговельно-економічному університету (КНТЕУ) аудиторних навчальних занять та масових заходів з 12 березня 2020 року [1].

В Київському національному торговельно-економічному університеті організована робота корпоративної платформи дистанційного навчання системи «Moodle, для удосконалення навчального процесу студентів перших та других курсів у шести факультетів. Заняття відбуваються відповідно до розкладу у вигляді відео-конференції на платформі сервісу ZOOM. Перед роботою у систему дистанційного навчання, кожний студент звернувся до викладача, для отримання доступу до дисципліни. **Кожен викладач кафедри фізичної культури розмістив на корпоративній платформі дистанційного навчання КНТЕУ»: робочу програму, методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та різноманітні комплекси вправ для розвитку фізичних якостей у відео вигляді. Кожен студент міг самостійно виконувати завдання вдома, чітко слідуючи відео завданню. Відео завдання мало чітке роз'яснення вправ, як візуальним так і голосовим супроводом. Всі комплекси мали систему побудови заняття, і укладались із трьох частин: підготовча частина (розминка), основна частина (основні вправи) та заключна частина (вправи на заминку). На курсі є можливість отримувати додаткову інформацію з питань фізичного виховання і спорту в університеті і брати участь в опитуваннях. Також студентам кафедри фізичної культури надаються завдання для самостійного опрацювання.**

Для спортивних секцій було розроблено та застосовано програми для тренування студентів з різних видів спорту. Завдання були направлені на підтримку фізичної форми спортсменів. Програма занять для наших спортсменів була розрахована на тренування чотири рази на тиждень. Два рази на тиждень були проведенні відео конференції із гравцями та тренером команди. Де було вивчення основних ігрових моментів та аналіз спортивних ігор. Студенти самостійно опрацьовують методичний матеріал, щодо вивчення правил різних видів спорту та підготовки рефератів.

З поміж практичного матеріалу студенти залучались до виконання наукових завдань, завдання базувалось на написання наукових тез, які враховувались для покращення оцінки. Після опрацювання або виконання заданого матеріалу студент відправляв виконане завдання на перевірку викладачу в додатках Viber та Telegram.

При необхідності, викладачами, були підготовлені індивідуальні заняття для студентів, в залежності від їх фізичної підготовленості.

Дистанційна робота будується на застосуванні різноманітних комплексів вправ для покращення фізичної підготовленості та покращення рівня здоров'я студентів на період карантину. Однією із головних цілей корпоративної платформи було необхідність зацікавлення студентів до самостійного заняття руховою активністю. Адже саме формування здорової, як фізично, так і психологічно сильної особистості, дає змогу адаптації у соціумі. Отже, корпоративна платформа дистанційного навчання кафедри фізичної культури активно працює для студентів.

Література:

1. Про призупинення проведення аудиторних навчальних занять. Київський національний торговельно-економічний університет (КНТЕУ), м. Київ, 2020. Наказ № 867 від 11.03.2020 р. URL: <https://knote.edu.ua/blog/read/?pid=36376&uk>.
2. Хаврюченко Л. Л. Дистанційне навчання у Вузі. Розвиток сучасної науки: теорія, практика, інновації: XV міжнародна наукова-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Дніпро, 29 березня 2019 р. – Ч. 3. – Дніпро: ГО «НОК», 2019 – С. 47-50.

IMPLEMENTING MOODLE LEARNING ENVIRONMENT FEATURES IN EFL INSTRUCTION AT NON-LINGUISTIC UNIVERSITIES

Tsepkalo O. V.,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of the Department of English for Engineering No. 2

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

It is known that in institutions of higher professional education, the foreign language knowledge in the professional sphere belongs to the specialist's general cultural competence. One of the goals of foreign language teaching to students of non-linguistic specialties advocates increasing the level of reading special texts. In a non-linguistic university, teaching reading implies not only the English grammar knowledge, special vocabulary, but also the development of types of professionally oriented reading. Foreign language reading acts as a tool for replenishing students' professional knowledge.

Lately at a modern university, the issue of understanding increasing of foreign reading among bachelor students in the context of using information and communication technologies (ICT) – computer networking technologies, Internet technologies (IT) – in education has been particularly acute. The use of ICT changes the learning environment, such as methods, ways and means of reading instruction; therefore, the issue of reading learning is becoming relevant in connection with the changed conditions and requires the formation of reading skills in new conditions. Recently, a lot of research has been conducted on reading instruction using ICT and IT. Thus, C. Dreyer and S. Nel [1] point out that technologies increase students' motivation to read, provide

individualization of education that meets students' interests, and allow them to choose the pace of learning. Many scientists tried to compare students' understanding of digital and printed materials. Their studies revealed that students prefer to read digital materials and show better results when reading digital materials than printed materials. Abanomey [2] tried to answer the question whether the use of the Internet technologies can increase the understanding of a foreign language text comparing with traditional teaching?

The use of computer technology in teaching foreign languages allows not only to provide access to the necessary information resources, but also to create a new educational space, to intensify the educational and cognitive activities of students, to increase the effectiveness of training and interest in all cultural aspects of language teaching. In this regard, it seems important to pay special attention to the Moodle electronic educational environment, which has been the most popular in the world over the past ten years and is considered the best in its field. This system is used to create dynamic websites for students in various fields, regardless of the level of initial and received education. Moodle is a course management system (e-learning), also known as a learning management system or virtual learning environment. The environment is a free web application that provides the ability to create sites for online learning. The system implements the philosophy of 'pedagogy of social constructionism' and is focused, first of all, on the organization of interaction between the teacher and students, although it is also suitable for organizing traditional distance learning courses, as well as supporting full-time education. When preparing and conducting a class on Moodle platform the teacher uses a set of component modules for courses. By varying the combinations of various elements of the course, the teacher organizes the study of the material in such a way that the forms of training correspond to the goals and objectives of specific classes.

References:

1. Dreyer C. Teaching reading strategies and reading comprehension within a technology-enhanced learning environment // System / Dreyer C., Nel C. – 2013. – 31. – P. 349-365.
2. Abanomey A. Do EFL Saudi learners perform differently with online reading? An exploratory study // Journal of King Saud University / A. Abanomey. – 2013. – 25 (1). – P. 1-11.

МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ

MANAGEMENT ADAPTATION OF TECHNOLOGICAL GIANTS TO THE CHANGES CAUSED BY COVID-19

Belinskyi M. O.,

*Student of the Faculty of Trade and Marketing
Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Dosoudil Y. O.,

*Student of the Faculty of Trade and Marketing
Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Kandahura K. S.,

*Candidate of Public Administration,
Associate Professor of the Department of Marketing
Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Actuality. COVID-19 has caused global quarantine, as well as a slowdown in the economy, business activity, and the need to adapt to new changes. At present, society is only trying to estimate the losses, but it is already clear that oil, transport companies, which depend on Chinese supplies, and the business that provides infrastructure for the tourism industry will suffer the most. However, there are companies that can prove themselves in a global pandemic.

Owners, executives and managers of companies carry out various activities and make drastic changes to stay on the world stage and maintain their own positions. In this paper, we analyze the activities of companies such as "Amazon", "Apple", "Microsoft" and "Facebook", taking into account their indicators of income and expenses.

Exposition of the main material. Prices in stock markets change under the influence of many factors, and COVID-19 affects the stock prices of companies in various industries, which is of considerable concern to their owners.

The four largest technology companies – "Microsoft", "Apple", "Amazon", "Facebook", which account for a large share of the stock market, are trying to maintain their market position and adapt to quarantine conditions.

When COVID-19 began to spread around the world, Apple decided to close all stores outside China, their outlets were not open until April 24 to help fight the pandemic. While online stores and support sites continue to operate, the move could force Apple to reconsider its revenue forecast. The company said global iPhone shipments would be temporarily limited as production sites in China returned to normal conditions more slowly than expected. Huawei, Xiaomi and Lenovo have similar problems [2].

This can be seen in the corresponding graph, see Fig. 1. Change in the value of Apple shares over the past 6 months. Taking into account the given information, we can conclude that it was on March 23 that the company had critical indicators for the last six months, but due to the opening of its stores and factories and strengthening the marketing program, the company is gradually recovering and returning to previous positions.

Figure 1. «Change in the value of Apple shares over the past 6 months» [4].

Amazon, whose e-commerce business focuses on the flow of goods between China, the United States and other countries, has been accumulating goods from Chinese suppliers over the past month to protect against future virus outages. Analysts believe that Amazon has been undeservedly hit because the retail giant will benefit from consumers buying online. This situation is caused by the sharp emergence of "artificial demand" and a corresponding decrease in the number of orders, which is caused by shock and lack of expectations of store customers. Statistics of recent changes can be seen in the graph, see Fig. 2. The company's strategy is mainly aimed at restoring the usual number of orders with a possible further increase. Particular attention is paid to competitors, the number of which has increased significantly with the situation related to COVID-19.

Figure 2. «Change in the value of Amazon shares over the past 6 months» [5].

In the world of IT technologies, many different seminars are held every year and the most anticipated ones will be postponed due to the virus epidemic.

The F8 conference for programmers and entrepreneurs, hosted by Facebook, was scheduled to take place in early May in San Jose, the capital of Silicon Valley. However, on February 27, Facebook canceled the event. Google and Microsoft have also decided to reinsure themselves. For many developers, such meetings are not only an opportunity to have fun, but also an opportunity to attract funding. The companies revised the format of the meetings and decided to hold virtual conferences, which is too expensive for companies. Their direct losses exceeded \$ 1.1 billion. This figure covers the losses of airlines, hotels, restaurants, transport providers [3]. Failure to raise funds has created a negative climate for the company's stock price.

Figure 3. «Change in the value of Facebook shares over the past 6 months» [6].

Figure 4. «Change in the value of Microsoft shares over the past 6 months» [7].

Facebook's management expects the quarantine to end sooner, as insufficient funding, a reduction in the lion's share of targeted advertising and other indicators significantly slow down the return of the company's indicators to normal figures. Another situation with Microsoft, the company received significant frequent funding, in particular from the purchase of digital products for remote communication, which raised and at the same time helped the

company's shares fall sharply. Management attracts additional marketing efforts to return financial performance. The company's managers also pay considerable attention to competitors in order to use this situation to their advantage.

Conclusion. The emergence of quarantine and the crisis caused by COVID -19 has negatively affected all companies and created additional challenges for managers and governing bodies. After analyzing the activities of four companies, we can conclude that the work of managers and their ability to adapt to new changes and meet the challenges that will allow them to return and restore past (usual) positions is extremely important now.

Strengthening marketing activities, strengthening competitive policies, attracting additional investment, these and other tools are used by modern management in its own, financial struggle with COVID – 19.

References:

1. Актуальні оновлення у політиці Facebook та Instagram через спалах коронавірусу [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://bazilik.media/aktualni-onovlennia-u-politytsi-facebook-ta-instagram-cherez-spalakh-koronavirusu/>
2. На чому заробляють Apple, Amazon, Facebook, Alphabet і Microsoft [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://vctr.media/otkuda-dengi-lebovski-18538/>.
3. Як COVID-19 формує тенденції [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.business2community.com/seo/how-covid-19-is-shaping-google-search-trends-patterns-data-02298458>.
4. APPLE INC [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.tradingview.com/symbols/NASDAQ-AAPL/>.
5. AMAZON COM INC [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.tradingview.com/symbols/NASDAQ-AMZN/>.

6. FACEBOOK INC [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу:
<https://ru.tradingview.com/symbols/NASDAQ-FB/>.

7. MICROSOFT CORPORATION (МАЙКРОСОФТ) [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу:
<https://ru.tradingview.com/symbols/NASDAQ-MSFT/>.

ТУРИЗМ ТА РЕКРЕАЦІЯ

АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Бідасюк Н. В.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький, Україна

Англійська мова сьогодні важлива для туристичної галузі як засіб спілкування, ведення переговорів із партнерами, проведення рекламних кампаній, отримання інформації. Ще ніколи в історії людства не було періоду, коли народи з різних частин світу мали такі можливості та потреби спілкуватися один з одним для подорожей, бізнесу чи розваг. Саме англійська мова найчастіше виступає посередником у спілкуванні. Хоча за кількістю тих, для кого вона є рідною, вона посідає третє місце у світі (після китайської та іспанської) [2], проте за кількістю носіїв у цілому впевнено лідирує зі 1268 млн. мовців у 2019 р. [6]. Якщо зосередитися на Європі, то за інформацією Євробарометра німецька мова є рідною для 16 % європейців, італійська та англійська – для 13 % кожна; проте англійською розмовляє найбільше – 38 % населення Європи, французькою – 12 %, німецькою – 11 %, іспанською – 7 % [3]. Більше того, 88 % європейців вважають, що для особистого розвитку потрібно знати іноземну мову, дві третини погоджуються, що такою мовою є англійська. І майже кожен мешканець цієї частини світу (98 %) стверджує, що дітям потрібно вивчити іноземну мову [4].

В Україні туристична галузь стрімко розвивається. За 2018-2019 рр. Україна піднялася на 10 позицій в Індексі конкурентоздатності у сфері подорожей і туризму і посіла там 78 сходинку. Дослівно: «Україна мала найшвидший темп зростання у субрегіоні, піднявшись на 10 місць, і зайнявши 78 місце у світі. Зокрема, по мірі стабілізації та відновлення країни Україна різко покращила ділове середовище (зі 124 на 103 місце), безпеку (зі 127 на 107 місце), міжнародну відкритість (зі 78 на 55 місце) та загальну інфраструктуру (зі 79 на 73 місце)» [11]. За даними Мінекономрозвитку, уже в 2016-му Україна потрапила до 30-ки країн, найпривабливіших для іноземних туристів, зайнявши 27 позицію. А в 2017-2018, за даними Світового банку, наша країна успішно перемістилася на 25 позицію [8].

Є ряд причин для позитивної динаміки в туристичній галузі як в Україні, так і в цілому у світі. К. О. Кудрик слушно говорить про збільшення чисельності населення у світі, урбанізацію, зміну вікової структури населення, зростання тривалості життя, зростання добробуту населення розвинутих країн, потребу у відпочинку і рекреації внаслідок великих стресових навантажень у сучасному суспільстві, збільшення тривалості відпустки. До факторів стійкого розвитку туризму належать також «впровадження новітніх технологій; зміна структури споживання товарів і послуг у сторону збільшення у споживчому кошику населення частки послуг, у т.ч. туристичних; зростання культурного рівня населення багатьох країн і прагнення знайомитися із зарубіжними культурними цінностями» [10, с. 73-74].

Зростання темпів розвитку міжнародного туризму внаслідок збільшення частки іноземних туристів призводить до створення нових робочих місць у цій галузі, що, у свою чергу вимагає від навчальних закладів проводити відповідну підготовку кваліфікованих кадрів. Багато навчальних закладів України, як державних, так і приватних, дають

можливість отримати диплом зі спеціальності «Туризм». За даними порталу osvita.ua 114 інститутів та університетів запрошують у 2020 році на навчання студентів, які мають намір працювати в галузі туризму чи індустрії гостинності. Курс англійської мови займає важливе місце в освітній програмі їхньої підготовки.

Різні фактори впливають на інтенсивність використання англійської мови в туризмі. Американський соціально-культурний антрополог Арджун Аппадурай [1, с. 230] виділяє шість глобальних потоків: людські потоки, комунікаційні потоки, фінансові потоки, потоки аудіовізуальної продукції, технологічна конвергенція, потік ідей та ідеологій. Н. А. Дем'янова деталізує їх у контексті туристичного бізнесу [9, с. 32-34]. На часі проведення дослідження потреб використання іноземної мови серед працівників туристичного сектору, яке проводять іноземні методисти [5; 7]. Ці потреби пов'язані як з цілями викладання та навчання, так і з професійним та геополітичним контекстом навчального процесу. Аналіз потреб включає з'ясування того, що студенти / працівники знають і вміють, і що їм потрібно навчитися чи зробити.

Серед завдань, для яких працівники туристичної галузі використовують англійську мову, називають (у порядку частотності у роботі): надання інформації, забезпечення послуг, надання допомоги, формування та обробка запитів на співпрацю, відповіді на питання та розв'язування проблем, діалоги на загальну тематику. Найчастіше працівники спілкуються на такі теми: надання інформації про проживання, опис номерів / готелів, процедура бронювання, реєстрація / виїзд у готелі, опрацювання скарг, інформація про транспорт, замовлення у ресторані, рекомендації страв та напоїв, пояснення культурних відмінностей, інформація про визначні місця, магазини, опис процедури перетину кордону та робота з документами [7, с. 12]. Знання англійської мови допомагає швидше задовольнити потреби клієнтів та здійснювати

ефективне управління в галузі та окремому підприємстві. Віллі Брандта, колишній канцлер Німеччини, якось сказав: “If I’m selling I’m happy to speak to you in English. But if I’m buying dann müssen sie deutsche sprechen” (Якщо я вам щось продаю, я з радістю розмовлятиму з вами англійською (англ.), але якщо я купую, тоді ви мусите говорити німецькою (нім.). Тому мова – це важливий фактор, який впливає на конкурентоспроможність.

Усі чотири мовленнєві навички є однаково необхідними. Говоріння та слухання потрібне працівникам туризму для виконання щоденної роботи з клієнтами, партнерами, місцевим населенням, для того, щоб керувати, супроводжувати, взаємодіяти. Що стосується навички читання, туристичним працівникам необхідно шукати та читати необхідну для роботи інформацію, розуміти запити іноземних туристів, дізнаватися про туристичні пам’ятки, місця, готелі, характеристики сувенірів, продуктів та товарів. Письмо використовується, коли працівники готують інформацію для іноземних туристів та ведуть переписку з партнерами. Для створення привабливого для іноземних туристів іміджу України сприяє і реклама: публікації у засобах масової інформації, видання рекламно-інформаційних матеріалів, буклетів, участь у виставках, ярмарках, конференціях, проведення презентацій тощо. К. О. Кудрик узагальнює основні завдання навчання професійній іноземній мові у сфері туризму та подає перелік компетенцій, які отримують випускники після закінчення навчання на фахівця з туризму [10, с. 79-80].

Повноцінному застосуванню кожної мовленнєвої навички перешкоджає ряд проблем. Аудіювання: занадто швидкий темп мовлення, незнайома лексика, важкий для сприйняття іншомовний акцент. Говоріння: помилки у вимові, недостатній словниковий запас, помилкове використання лексики та помилки у сполучуваності слів, погане знання граматики. Читання: занадто довгі тексти з незнайомою лексикою. Письмо: недостатнє знання граматики і правопису, брак словникового

запасу, недостатнє володіння зразками та моделями для створення власного письмового тексту. Будь-яке непорозуміння може тягнути за собою незадоволення клієнта, його втрату та зниження прибутку.

Таким чином, формування мовної компетенції потрібно здійснювати у навчальних закладах туристичного профілю з урахуванням потреб індустрії гостинності та готувати фахівців до професійного, культурного та особистого спілкування із представниками інших країн засобами англійської мови.

Література:

1. Appadurai A. Globalization and the Research Imagination / A. Appadurai // *International Social Science Journal*. – 1999. – 51 (160). – P. 229-238.
2. *Ethnologue*. – 2019. – № 22. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ethnologue.com/ethnoblog/gary-simons/welcome-22nd-edition>
3. *Europeans and Their Languages. Report // Special Eurobarometer*. – 2012. – № 386. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/search/languages/surveyKy/1049>
4. *Europeans and Their Languages. Summary // Special Eurobarometer*. – 2012. – № 386. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/search/languages/surveyKy/1049>
5. Prachanant N. Needs Analysis on English Language Use in Tourism Industry / Nawamin Prachanant // *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. – 2012. – № 66. – P. 117–125.
6. *The Most Spoken Languages Worldwide in 2019. – 2020*. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/>

7. Vukovic Vojnovic D., Nicin M. English as a Global Language in the Tourism Industry : A Case Study / D. Vukovic Vojnovic, M. Nicin // English of Tourism. Eds. G. Rata, C. Petroman, I. Petroman. – Cambridge Scholars Publishing, 2013. – P. 3-18.
8. Горбань Ю. До речі, в туризмі Україна не пасе задніх / Юлія Горбань // Укрінформ. – 03 червня, 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2664756-do-reci-v-turizmi-ukraina-ne-pase-zadnih.html>
9. Демьянова Н. А. Факторы, влияющие на развитие английского языка в глобальном межкультурном пространстве / Н. А. Демьянова // Speak English. – 2012. – № 5. – С. 32-34.
10. Кудрик К. О. Англійська мова та міжнародний туризм : сучасні тенденції розвитку та взаємодії / К. О. Кудрик // Наукові записки [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. Серія : Педагогічні та історичні науки : [збірник наукових статей]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. СХХV (125). – С. 71-82.
11. Україна піднялася у рейтингу привабливості для туристів // Економічна правда. – 4 вересня, 2019. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/09/4/651265/>

ЖУРНАЛІСТИКА

ДРУКОВАНІ РЕГІОНАЛЬНІ ЗМІ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ

*Поплавська Н. С.,
магістрант кафедри журналістики
Національний університет «Острозька академія»
м. Острог, Україна*

XXI століття – це період науково-технічного прогресу, вагомих звершень та досягнень у різних сферах людського життя. Зокрема, цей період став рушійним для медіа. З'явилася соціальні мережі, інтернет-видання, які, практично, щохвилини публікують новини. Контент, здебільшого, безкоштовний і тому користувачі не витрачають зайвих грошей та часу на перегляд телебачення, купівлю журналів та газет.

Від цього страждають традиційні ЗМІ, які вже довгий час тримаються на медійному ринку. Їм доводиться або підлаштовуватися під вимоги сьогодення, або ж взагалі припиняти свою роботу.

Найбільше ж страждають регіональні друковані ЗМІ. Сьогодні вони переживають один із найскладніших періодів свого існування. Проблема їхнього подальшого розвитку дедалі більше хвилює власників регіональних редакцій. На противагу друкованим ЗМІ з'являється чисельна кількість груп та сторінок у соціальних мережах, які поширюють місцеві новини значно оперативніше, аніж преса.

Проте, регіональна преса вже кілька століть поспіль залишається важливим джерелом інформації про ключові події у певному місті чи області, політику місцевої влади, досягнення та зміни в роботі місцевих освітніх, медичних та інших державних установ. Важко уявити всеукраїнську газету, яка зможе охопити кожен регіон держави і

поділитися місцевими новинами з читачами. Це неможливо ані фізично, ані технічно.

Дедалі частіше журналісти підіймають питання про зникнення регіональних друкованих ЗМІ у найближчому майбутньому, або ж навіть пророкують вимирання преси як виду ЗМІ.

То ж для того, щоб зрозуміти існуючу ситуацію та куди ми рухаємося, необхідно дослідити історичне тло виникнення та становлення регіональної преси. Можливо, саме приклади з минулого можуть вказати регіональним редакціям на помилки та допоможуть віднайти шляхи їх вирішення.

У роботах з історії, теорії і практики журналістики терміни «місцева», «провінційна», «периферійна», «регіональна» використовуються як синоніми стосовно губернської, обласної та регіональної (міжобласної) журналістики. Багато спеціалістів трактують «регіон» як адміністративно-територіальне утворення, а регіональну пресу – як періодичні видання, що виходять і розповсюджуються в межах адміністративної території. Під поняттям «регіон» мається на увазі також певна географічна територія (не обов'язково адміністративна), населення якої тісно пов'язане економічною, культурною, етнографічною, конфесійною та іншою спільністю [2].

Регіональний фактор розповсюдження є, мабуть, головним параметром, що визначає якісні та кількісні характеристики регіональної преси, а також організаційні умови її функціонування. Адже, на відміну від загальнонаціональної, регіональна журналістика обслуговує інформаційні потреби конкретної читацької аудиторії, яка обмежується межами даної частини країни.

Газети активно пропагували соціалістичне будівництво суспільства. Вони намагалися залучити до цього народні маси шляхом публікацій про різні громадські рухи та об'єднання, про поступовий

розвиток краю, його проблеми. Вони опиралися на місцеві новини. Про це свідчило більшість публікацій, які були присвячені саме актуальним та злободенним проблемам краю. Також значне місце в газеті відводилося темам культури та організації дозвілля. Це могли бути різноманітні дискусії навколо театру, рецензії на вистави [1].

Отже, газетярі ставили перед собою завдання і виконували їх за можливості та наявності ресурсів. Вони ставили перед собою мету максимально висвітлювати життя робітничого класу та їхніх проблем. Адже саме на них трималася (як і зараз) уся економіка держави. Така політика була завжди виграшною для будь-якої регіональної газети. Це зацікавлювало пересічного читача.

З моменту створення газет і до сьогодення важливе місце займає зовнішнє оформлення газети, ілюстрації, якість верстки та друку. Люди завжди тягнулися до прекрасного. Тому, обираючи між «сухою» непримітною газетою та яскраво оформленою, вони завжди обирали друге. Навіть якщо у першій було більше пізнавального та інформаційного матеріалу.

Кожна газета повинна була нести в собі якусь ціль. Це ті зміни, які повинні відбутися (або відбуватися) при регулярному випуску газети. Цілі можуть бути найрізноманітнішими: від інформування про поточні події, до підвищення мотивації та культурної обізнаності читача [3].

Залишаючись довгий час основним джерелом інформації для населення провінційних міст, регіональні ЗМІ мали неабиякий вплив на свідомість суспільства.

Цим з часом почала користуватися влада. Через регіональну пресу публікувалися замовні матеріали, які приховували реальну картину життя у суспільстві. А хто відмовлявся – газети піддавалися цензурі та значним утискам.

Зі здобуттям Україною незалежності, пресова журналістика почала зазнавати істотних змін. Свобода слова була в пріоритеті, отже паперові видання могли розвиватися вже в іншому напрямку. На регіональному рівні почали створюватися нові місцеві газети (в деяких містах їх могло бути кілька). Проте деякі з них залишалися у державній власності. Це, відповідно, зобов'язувало видання адаптовуватися під політику владних структур, які їх фінансували.

Однак, у 2010 році у Верховній Раді було зареєстровано законопроект про роздержавлення. І до 31 грудня 2018 року усі ЗМІ, які перебували у державній власності повинні були стати незалежними від органів влади, стати самостійними. Це тягнуло за собою припинення фінансування з боку держави, що значно вдарило по бюджетах регіональних ЗМІ.

Науково-технічний прогрес, який почав активно розвиватися на початку ХХІ століття, став ще одним рушієм змін для регіональних ЗМІ. Всесвітня мережа Інтернет почала стрімко набувати популярності серед населення. Це явище також вплинуло на фінансову стабільність регіональних ЗМІ. Дедалі більше люди почали звикати до дешевого або безкоштовного контенту, соціальні мережі та інтернет-сайти почали швидко розповсюджувати новину локального та державного характеру. В цьому напрямку газетам стало дедалі важче конкурувати з Інтернетом, адже оперативністю подання інформації вони не могли похизуватися.

Через це дохід від реклами у редакціях поступово зменшується, соціальні мережі стають потужним каналом поширення інформації та, відповідно, мають значний вплив на аудиторію.

І саме через це, на думку журналістів, регіональні друковані ЗМІ можуть зникнути. За словами британського медіаексперта Джорджа Брока, друковані медіа ще житимуть 30-40 років точно. Їх може врятувати лише якісний контент, збільшення підписки та, звісно, дохід від реклами.

Отже, в ході дослідження було охарактеризовано історію преси регіонів, її особливості за весь період розвитку та існування. З'ясовано, що до початку XXI століття регіональна преса могла похизуватися своєю фінансовою стабільністю та конкурентоспроможністю. Істотно вплинув на її розвиток науково-технічний прогрес, який розширив можливості медіа та зробив інформацію доступнішою для пересічного громадянина.

Проте сьогодні, як і раніше, газети залишаються одним із головних джерел інформації для населення регіонів. Оскільки більшість населення провінційних міст – це люди середнього та похилого віку, які досконало не володіють новітніми технологіями. То ж завдяки такій категорії населення друкована регіональна періодика все ще може існувати.

Робота над помилками, вирішення ряду проблем, пошук нових ідей, можливостей, осучаснення самого видання та створення якісного контенту – ось що може врятувати регіональну пресу. Матеріали повинні бути унікальними та цікавими. Вони мають нести в собі якусь новизну, особливий сенс, який буде захоплювати аудиторію з перших рядків.

Література:

1. Животко А. Історія української преси. З передмовою К. Костева. – Мюнхен, Український технічно-господарський інститут. 1989-90.
2. Мас-медіа України. – К.: «К.І.С.», 1885.
3. П. М. Федченко. Преса та її попередники. – К.: Наук. думка, 1969.